

İTHALATTA VERGİ KAYIP VE KAÇAĞI

Esat YAMAÇ (*)

I - GİRİŞ

Özellikle II. Dünya savaşından sonra ekonomik ilişkilerdeki hızlı ilerleme, bununla beraber iletişim araçları sayesinde dünyanın hızla küçülmesi, dış ticaret işlemlerine bir ivme kazandırmıştır. Günümüzde parmakla sayılabilecek kadar azalmış birkaç ülke haricinde, dışa kapalı ekonomi kalmamıştır. Artık ülkeler için kaçınılmaz olan dış ticaret işlemleri, temel olarak ithalat ve ihracat kalemlerinden oluşmaktadır. Yazımızda, ithalat işlemleri daha çok vergisel boyutu ile tartışılacaktır. Bu bağlamda ağırlıklı olarak ithalatta oluşan vergi kayıp ve kaçağı ile bununla mücadele konularına değinilecektir.

II - İTHALATIN TÜRKİYE EKONOMİSİNDEKİ

YERİ:

İthalatın Ülkemiz ekonomisindeki yeri ve yıllar

içerisinde göstermiş olduğu değişim seyrinin anlaşılması için, ithalata ilişkin son yıllara ait temel istatistik veriler aşağıda başlıklar halinde verilmiştir.

Yıllar	Yapılan İthalat(Milyon USD)	Değişim Oranı
2004	97.540	%40(Artış)
2005	116.774	%20(Artış)
2006	137.032	%17(Artış)

A- İthalatın Büyüklüğü:

Dış Ticaret Müsteşarlığının verilerine göre son üç yıl içerisinde gerçekleşen ithalat miktarı aşağıdaki gibidir.

Tablodan anlaşılacağı üzere ithalat hızla büyümektedir. Önümüzdeki yıllarda da makro ekonomik göstergelerde olağandışı bir değişiklik olmazsa artışın devam edeceği beklenmektedir. Bu artış hızında, son yıllarda aşırı değerlenmiş Türk Lirası, şüphesiz en büyük etkendir.

	2004	2005	2006	% Değ.
1 MİNERAL YAKITLAR,MİNERAL YAĞLAR VE MÜSTAHSALLARI,MUMLAR	14.407.288	21.255.586	28.553.016	34,3
2 NÜKLEER REAKTÖRLER,KAZAN;MAKİNA VE CİHAZLAR,ALETLER,PARÇALARI	13.456.962	16.400.315	18.711.346	14,1
3 MOTORLU KARA TAŞITLARI,TRAKTÖR,BİSİKLET,MOTOSİKLET VE DİĞER	10.237.024	10.552.792	11.278.792	6,9
4 DEMİR VE ÇELİK	8.031.522	9.457.831	11.275.203	19,2
5 ELEKTRİKLİ MAKİNA VE CİHAZLAR,AKSAM VE PARÇALARI	8.371.766	9.663.530	10.768.759	11,4

(*) Vergi Denetmeni

6	PLASTİK VE PLASTİKTEN MAMUL EŞYA	4.763.094	5.795.589	6.837.816	18,0
7	İNCİLER,KIYMETLİ TAŞ VE METAL MAMULLERİ,MADENİ PARALAR	3.763.424	4.226.911	4.356.140	3,1
8	ORGANİK KİMYASAL MÜSTAHSALLAR	3.016.973	3.531.581	3.617.383	2,4
9	ECZACILIK ÜRÜNLERİ	2.710.136	2.849.272	3.013.533	5,8
10	OPTİK,FOTOĞRAF,SİNEMA,ÖLÇÜ,KONTROL,AYAR CİHAZLARI,TIBBİ ALET.	1.927.983	2.472.698	2.698.198	9,1
11	BAKIR VE BAKIRDAN EŞYA	1.079.856	1.458.379	2.405.537	64,9
12	PAMUK	1.982.197	2.079.291	2.073.088	-0,3
13	KAĞIT VE KARTON;KAĞIT HAMURUNDAN KAĞIT VE KARTONDAN EŞYA	1.527.642	1.766.522	2.023.331	14,5
14	ALUMİNYUM VE ALUMİNYUM EŞYA	960.582	1.232.036	1.774.637	44,0
15	KAUÇUK VE KAUÇUKTAN EŞYA	1.063.718	1.205.067	1.528.576	26,8
16	DEMİR VEYA ÇELİKTEN EŞYA	928.097	1.184.644	1.471.965	24,3
17	SENTETİK VE SUNİ DEVAMSIZ LİFLER	1.173.892	1.137.661	1.341.384	17,9
18	MUHTELİF KİMYASAL MADDELER	960.110	1.131.470	1.281.227	13,2
19	DEBAGAT VE BOYACILIKTA KULLANILAN HÜLASA,BOYA,MACUN,SAKIZLAR	1.030.059	1.124.563	1.278.133	13,7
20	DOKUMAYA ELVERİŞLİ SUNİ VE SENTETİK LİFLER	1.008.240	1.119.551	1.195.652	6,8
	TOPLAM	82.400.564	99.645.291	117.483.714	17,9
	GENEL İTHALAT	97.539.766	116.774.151	137.032.202	17,3
	GENEL İTHALAT İÇİNDEKİ PAYI	84,5	85,3	85,7	0,5

B- İthali En Çok Gerçekleştirilen Mallar:

Yine Dış Ticaret Müsteşarlığı verilerine göre, ithalatımızdaki ilk 20(Yirmi) fasıl, aşağıda tabloda gösterilmiştir.

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere son üç yılda, en çok ithalatı yapılan beş fasıl değişmemiştir.Söz konusu beş fasıl ise sırasıyla;

- Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve müstahsalları,
- Nükleer reaktörler, kazan, makine ve cihazları,
- Motorlu kara taşıtları, traktör, bisiklet, motosiklet ve diğerleri,
- Demir ve çelik,

- Elektrikli makine ve cihazlar ile aksam ve parçalarıdır.

C- Ekonomik Faaliyetlere Göre İthalat:

Son dört yılın Ekonomik Faaliyetlere Göre İthalatı aşağıdaki tabloda olduğu gibidir.¹

İTHALAT	2003	2004	2005	2006
Tarım, Ormancılık	2.535	2.757	2.801	2.878
Balıkçılık	2	8	24	32
Madencilik ve Taşocaklığı	9.021	10.981	16.321	21.966
İmalat Sanayii	55.690	80.448	94.208	108.291
Diğerleri	2.092	3.346	3.419	4.153
GENEL TOPLAM	69.340	97.540	116.774	139.326

¹ Dış Ticaret Müsteşarlığı İnternet sayfasından alınmıştır.

Tablo incelendiğinde en çok imalat sanayinin ithalat yaptığı görülecektir. 2006 yılında gerçekleştirilen ithalatın %77,7'si imalat sanayi ithalatıdır.

E- İthalde Ödenen Vergilerin Toplam Vergi

Gelirleri İçerisindeki Payı:

İthalde alınan Katma Değer Vergisi 2006 yılı itibariyle 25.425.000.000 YTL'ye ulaşmıştır. Yine 2006 yılında toplam vergi gelirlerinin %18,6'sı ithalde, %12,7'si dahilde alınan KDV olarak tahsil edilmiştir.² İthalde alınan Özel Tüketim Vergisi de dahil edildiğinde toplam vergi gelirleri içerisinde ithalde alınan vergilerin payının oldukça yüksek olduğu görülecektir.

III- İTHALATTA GERÇEKLEŞTİRİLEN KAÇAKÇILIK VE YÖNTEMLERİ:

İthalde yukarıda bahsedilen KDV ve ÖTV haricinde gümrük vergisi de alınmaktadır. Söz konusu vergiler nedeniyle ithal eşyanın yurtiçi tesliminde satış fiyatı oldukça yükselmektedir. İthal edilen mal, yurt içine kaçak olarak girdiğinde bahsedilen vergiler ödenmeyeceğinden kaçak eşyanın yurtiçi satışında oldukça yüksek karlar elde etmek mümkün olmaktadır. İşte bu yüksek kar hırsı ithalatta kaçakçılığı artırmaktadır. Eşyanın ithalinde alınan vergi(Gümrük vergisi, ÖTV, KDV) ne kadar yüksekse söz konusu eşyanın ithalinde kaçakçılık o kadar yüksek olmaktadır.Nitekim ithalinde ÖTV alınan petrol ürünleri, elektronik eşya, tütün ve alkollü maddeler ile lüks otomobil ithalinde kaçakçılığa daha sık rastlanmaktadır.

Son zamanlarda kamuoyunda da ithalde gerçekleştirilen kaçakçılığa sıkça değinilmekte konu çeşitli yönleriyle tartışılmaktadır.Bu bağlamda kamuoyunda en çok tartışılan husus Meclis Araştırma Komisyonu'nun akaryakıt kaçakçılığı konusunda yapmış olduğu araştırmadır.Basına yansıyan araştırma sonuçları oldukça çarpıcıdır.Araştırma Komisyonu petrol ithal edilen 48 ülkeden kayıtları istemiş 31 ülkeden ise cevap gelmiştir.Bu kayıtlar ülkemizin kayıtları ile karşılaştırıldığında kaçakçılığın boyutunu

gösterir ilginç sonuçlara ulaşılmıştır.Söz konusu 31 ülkenin kayıtlarına göre; son 2,5 yılda ülkemize 28 milyar dolarlık petrol ihraç edildi.Ülkemiz kayıtlarına göre; 31 ülkeden aynı dönemde ithal edilen akaryakıt miktarı sadece 9,3 milyar dolardır.Arada 18,7 milyar dolarlık bir fark vardır.ÖTV, KDV ve diğer paylar eklendiğinde bu fark 38 milyar dolar seviyesine çıkmaktadır.Kaldı ki henüz 17 ülkenin kayıtları alınmış değildir.³

Daha evvel de ülkemize içki ithal eden uluslararası firmalar, daha az vergi ödemek maksadıyla ithal içki satış fiyatlarını düşük göstermekten dolayı suçlanmışlar ve konu yargıya intikal etmişti.Bu konuda, basına yansımış ve kamuoyunda çok tartışma yaratmıştı. Anlatılanlardan anlaşılacağı gibi, ithalatta kaçakçılık sıkça tartışılan bir mevzudur.

İthal eşyanın kaçak olarak yurtiçine sokulmasında çeşitli yöntemler kullanılmakta olup, bilinen yöntemler başlıklar halinde aşağıda açıklanmıştır.

A- Malın Gümrüğe Hiç Uğramadan Yurtiçine Kaçak Olarak Sokulması:

Bu durumda mal gümrüğe hiç uğramamakta, tamamen kayıtsız olarak yurtiçine sokulmaktadır.Açık denizlerdeki gemilerden kaçak petrol yükleyen teknelerin söz konusu petrolü yurtiçine sokması bu tür kaçakçılığa örnek verilebilir.

B- İthal Edilen Malın Nev'inin Vesikalarda Farklı Bir Nev'iden Mal Gibi Gösterilmesi:

Bu durumda, fiilen ithal edilen mal, tescil edilen maldan farklı olmakta ve genellikle ihracatçı ülke gümrüğü ile ithalatçı ülke gümrüğüne farklı faturalar ibraz edilmektedir.Bu yolla, ülkeye girişinde daha az vergi alınan mallar ithal ediliyormuş gibi gösterilerek, ülkeye girişinde yüksek vergiler alınan mallar yurtiçine sokulmaktadır.Örneğin çay ithal ediliyormuş gibi gösterilerek, ülkeye elektronik eşya sokulmaktadır.İhracatçı ülke gümrüğüne ibraz edilen faturada ihraç edilen mal elektronik eşya olarak gösterilmekte ancak ithalatçı ülke gümrüğüne gelmeden düzenlenen sahte bir fatura ile ithal edilen mal çay olarak beyan edilmektedir.

² 2006 yılı bütçe gerçekleştirme sonuçları

³ Meclis Araştırma Komisyonu(Akaryakıt kaçakçılığı) Raporu

Yukarıdaki örneğe benzer şekilde, ithalinde yüksek oranda ÖTV alınan akaryakıt, daha düşük oranda ÖTV'ye tabi olan solvent olarak gösterilmekte ve ülkeye kaçak yollarla akaryakıt sokulmaktadır. Ülkemizin gerçek yıllık solvent ihtiyacı 160.000 ton olarak tespit edilmiştir. Ancak 2004 yılında 600.000 ton solvent ithal edilmiştir.⁴ İhtiyaç duyulan solvent miktarı ile ithal edilen solvent miktarı arasındaki fark yapılan kaçakçılığı izah etmek için yeterlidir. Solvent ithalinde sık karşılaşılan bir diğer kaçakçılık da başka amaçlarla (Boya sanayiinde yahut makine yağı imalatında kullanılmak üzere) ithal edilmesinin ileri sürülmesi ancak daha pahalı olan benzine karıştırılarak satılması örneğinde olduğu gibi çok amaçlı kullanılabilen ve gerçekte kullanıldığı yer gizlenerek yapılan kaçakçılıktır.

Madeni yağlarda da, solvent ithalinde yapılan kaçakçılığa benzer şekilde kaçakçılık yapılmaktadır. Örneğin 1995 yılında 33.000 ton olan madeni yağ ithalatı 10 kat artarak 2004 yılında 300.000 tona ulaşmıştır.⁵ Kaldı ki bu sürede madeni yağların ömrü iki üç kat artmıştır. Solvent ve türevleriyle yapılan sahte akaryakıt kaçakçılığının toplam kaçakçılıktaki payının %20 civarında olduğu tahmin edilmektedir.

C- İthal Edilen Malın Bedelinin Faturada

Düşük/Yüksek Gösterilmesi:

Gümrükte daha az vergi ödemek için ithal edilen eşyanın bedeli gerçek bedelinin altında gösterilmektedir. Bazen tam tersi olmakta ithal edilen eşyanın bedeli olduğundan yüksek gösterilmektedir. Böylece yüksek Gelir/Kurumlar vergisi matrahları maliyetler şişirilerek azaltılmaktadır. Ancak uygulamada daha çok birincisine yani mal bedelinin düşük gösterilmesi örneğine rastlanmaktadır. İhracatçının ithalatacı adına düzenlediği **orjinal** fatura yerine sahte olarak düzenlenen ikinci faturalarda malın bedeli düşük gösterilmekte ve söz konusu sahte belgeyle gümrükten mal çekilmektedir.

Yukarıda bahsedilen kaçakçılık şekli özellikle cep telefonu ithalatında sıkça yapılmaktadır. Yurtdışından getirilen kaçak cep telefonlarının aramalara kapatılmasından sonra cep telefonu ithalatçıları bu yöntemi daha sık kullanmaya başlamışlardır. Sektörde yaklaşık %40(KDV+ÖTV) oranında vergi uygulanmaktadır, yani 100 liralık mal ithal edildiğinde 40 lira vergi ödenmesi gerekirken, mal 10 liradan fatura edildiğinde ödenecek vergi 4 lirada kalmaktadır. Söz konusu firmaların evrakları gümrük idaresince incelendiğinde, gümrüğe beyan edilen fiyatlarla Telekomünikasyon Kurumu'na ve Gelir İdaresine beyan edilen faturaların farklı olduğu görülmüştür.

İthal edilen mal bedelinin düşük gösterilmesi suretiyle yapılan kaçakçılığa, otomotiv özellikle **de lüks araç ithalinde** rastlanmaktadır. Lüks otomobillerin ithalat faturalarının düşük gösterildiği, bunların yurtiçi teslimlerinde de bedelin düşük gösterilerek daha az KDV ve ÖTV ödendiği bilinmektedir.

Alkollü içki ithalatında da düşük bedelle faturalama yapıldığı görülmüştür. Ülkemize alkollü içki ihraç eden firmaların free shoplara verdiği fiyatın, yurtiçine yapılan ithal fiyatından daha yüksek olduğu yetkililerce tespit edilmiştir. Firmalar, iç piyasaya satılacak içkiler için daha düşük vergi ödeyebilmek amacıyla ithal fiyatını düşük tutmuşlardır.

D-Dahilde İşleme Rejimi Kapsamında

Yapılan Kaçakçılık:

Dahilde işleme rejimi; ithal eşyalarının, gümrük vergileri ve diğer mali yüklerle ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmadan, yurt içinde işleme faaliyetlerine tabi tutulup, bu faaliyet sonucunda işlem görmüş ürünlerin ihraç edilmelerine imkan veren bir uygulamadır. Bu uygulamada yapılan geçici ithalat sırasında malın serbest dolaşımında olup olmasına göre ya vergiler teminata bağlanmakta (İhracat gerçekleşince teminat iade ediliyor) yada vergiler tahsil edilmekte ancak ihracatın yapılmasını müteakip geri verilmektedir.

⁴ 29.06.2005 tarihli Zaman Gazetesi ekonomi sayfası

⁵ 29.06.2005 tarihli Zaman Gazetesi ekonomi sayfası

Geçici İthalat ve Dahilde İşleme Rejimi yöntemiyle ülkeye sokulup, normalde işlendikten sonra ihraç edilmesi gereken malların ülke içinde satılması fakat yurtdışına satılmış gibi gösterilmesi suretiyle kaçakçılık yapılmaktadır. Diğer kaçakçılık şekillerinden farklı olarak Dahilde İşleme Rejimi çerçevesinde yapılan bu kaçakçılığın olumsuz etkileri daha fazla olmaktadır. Yukarıda özetlenen şekilde yapılan kaçakçılıklarda ithal vergilerinin ödenmemesi yanında, haksız KDV iadesi de alınmaktadır. Meclis Araştırma Komisyonu raporuna göre; Dahili İşleme Rejimi kapsamında 1998-2002 yılları arasında 300.000.000 USD ve 25.000.000 YTL değerinde muhtelif eşyanın kaçakçılığı yapılmıştır.⁶

Geçici İthalat ve Dahilde İşleme Rejimi çerçevesinde yapılan ithalat ülkemizde Avrupa Birliği ülkeleri ile kıyaslandığında oldukça yüksektir. Öyle ki Avrupa Birliğinde 11 ülkede verilen Dahilde İşleme İzin Belgesi sayısı, ülkemizde bir yılda verilen toplam Dahilde İşleme İzin Belgesi sayısından bile azdır. 2004 yılında verilen belge sayısı 4.968 adetdir. Dış Ticaret müsteşarlığı verilerine göre; Dahilde İşleme Rejiminin ihracatımız içindeki payı sadece 2006'da %53'ün üzerinde olup, batılı ülkelerde bu oran %10 seviyesine bile ulaşmamaktadır.⁷

Yukarıda bahsedildiği üzere; dahilde işleme rejiminin esası ithal edilen malın işlendikten sonra ihraç edilmesidir. İhracat taahhütleri bir yıl içerisinde (zorunlu hallerde 22 ay) yerine getirilmelidir. Söz konusu taahhüt kapatma işlemleri İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince yerine getirilmektedir. İhracatçıların bizzat üye olduğu özel bütçeli bir meslek teşekkülü tarafından bu işin yapılması haklı olarak eleştirilmektedir. Zira kapatma, kayıt, düzeltme vb. hizmetler ücret karşılığı yapılmakta, birlik üyesi ihracatçılar maktu ve nisbi aidatlar ödemekte, teşekkülün organlarında yer almaktadır.

E- Diğer Şekillerde Yapılan Kaçakçılık:

- Free shoplar yolcu beraberli eşya kapsamında satılmış gibi gösterdikleri ithal izni dahi olmayan

malları iç piyasaya vermektedirler. Bu tür kaçığa daha çok tütün mamülleri ve alkollü içkilerde rastlanmaktadır.

- İthalatın serbest bölgelerde kurulan şube yada şirketlerden geçirilmesi suretiyle karın bir kısmı buralarda bırakılmaktadır.

IV- İTHALATTA KAÇAKÇILIK

AÇISINDAN RİSKLİ SEKTÖRLER:

Yazımızın önceki kısımlarında ifade edildiği üzere ithalinde vergi yükü fazla olan malların, yukarıda bahsedilen yöntemlerle yurda sokulmasına daha sık rastlanmaktadır. Buna göre ithalatta vergi kayıp ve kaçığı açısından riskli sektörler akaryakıt, elektronik eşya, alkollü mamüller, lüks otomobiller olarak sayılabilir. Burada ifade edilen vergi kayıp ve kaçığı dahilde alınan vergileri de kapsamaktadır. Şöyle ki; yurda düşük bedelle sokulan eşya yurtiçi teslimlerde de düşük bedelle işlem gördüğünde bu teslimden doğan KDV, varsa ÖTV'de düşük hesaplanmakta ayrıca kaçakçılık suretiyle elde edilen yüksek kar da büyük oranda gizlenmektedir. Yazımızın sonraki bölümünde dahilde alınan vergiler açısından oluşması muhtemel kayıp ve kaçak daha ayrıntılı olarak anlatılacaktır.

V- Dahilde Alınan Vergiler Açısından Kayıp ve Kaçak

- Dahilde alınan vergiler yönünden en büyük kayıp, ithal edilen malların bir kısmının hiç kayıtlara girmeksizin satılması, dolayısıyla, bu ticari gelirlerin beyanlarda yer almaması şeklinde gerçekleşmektedir. Bu malların teslimi esnasında alınması gereken KDV ve ÖTV açısından da kayıp ve kaçığın gerçekleştiği tabiidir. Ancak bu duruma daha çok hiç gümrüğe uğramadan yurda tamamen kayıtsız sokulan mallarda rastlanmaktadır.

- Gümrükten nev'i değişik gösterilerek sokulan mallarda; fiilen ithal edilen mal sahte belgelerle başka nev'i den mal olarak gösterildiğinden, hem sahte belge kullanımı hem de fiilen ithal edilen mal

⁶ Yolsuzlukların Sebeplerinin, Sosyal ve Ekonomik Boyutlarının Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu Raporu (II. Kısım)

⁷ Aydın Ayaydın (9 Mart 2007 tarihli Sabah Gazetesinde yayımlanan köşe yazısı)

genellikle belgesiz ve kayıtsız satılacağından vergi kaybına sebebiyet verilmektedir.

- Daha az vergi ödemek için gümrükten düşük bedelle sokulan mallarda ise durum daha karışık bir hal almaktadır. Böyle bir durumun varlığı halinde; mükellef yurtiçi teslimde de düşük bedelli fatura kesmekte, böylece teslimde daha az KDV ve varsa daha az ÖTV ödemektedir. Kurumlar/Gelir vergisi açısından ise satış hasılatının gerçekte daha yüksek olması gerekmektedir de gerçek maliyetinin de daha yüksek olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Mükellef, düşük bedelli faturalarla yurtiçine sokulan malların yurtiçi tesliminde, gerçek satış bedeli üzerinden fatura kesmişse, oluşacak yüksek karı gizlemek için genellikle sahte belge kullanmaktadır. Bu durumda bir kısım satışları için hiç belge düzenlemesi de muhtemeldir. Ancak bazen mükellefin gümrüğe ibraz ettiği fatura ile vergi idaresine ibraz edeceği fatura farklı olmakta yani vergi idaresine gerçek ithal bedeli üzerinden düzenlenmiş faturayı ibraz edebilmektedir.

- Daha az rastlanmakta birlikte bazı mükellefler de, yukarıda anlatılan durumun tersine yüksek kazançlarını gizlemek için ithal edilen eşyanın bedelini olduğundan yüksek göstermektedir

- Dahilde işleme rejimi kapsamında yapılan kaçakçılıkta vergi kayıp ve kaçağı diğerlerine oranla daha yüksektir. Mükellef vergisiz ithal ettiği malları hayali olarak ihraç etmekte, hem haksız iade almakta hem de malları yurtiçinde satarak yüksek kazanç sağlamaktadır.

Yukarıda anlatılanlardan anlaşılacağı üzere, dahili vergiler açısından oluşan kayıp ve kaçağın ithalde oluşan kayıp ve kaçaktan ayrılması mümkün değildir. Şöyle ki ithal esnasında yurda kaçak sokulan eşya nedeniyle hem gümrükte hem de dahilde silsile halinde vergi kayıp ve kaçağına sebebiyet verilmektedir. O halde, hem ithalde gümrük idaresince alınan vergiler (KDV, ÖTV, Gümrük Vergisivs.) hemde daha sonraki safhalarda dahili vergileri açısından oluşan kayıp ve kaçağın tespiti ve değerlendirilmesi birden fazla kamu idaresini ilgilendirmektedir.

VI- İTHALDE GERÇEKLEŞEN

KAÇAKÇILIĞIN TESPİTİ:

Yukarıda anlatılanlardan anlaşılacağı üzere; ithalatta gerçekleşen kayıp ve kaçakla mücadele etmek birden fazla kamu idaresini ilgilendirmektedir. İlgili kamu idarelerinden her biri konuyu kendi yetki alanları içerisinde değerlendirmekte, ilgili birimler arasında eşgüdüm ve koordinasyon olmadığından kayıp ve kaçakla tam olarak mücadele edilememektedir. Örneğin cep telefonu ithalinde, gümrük idaresi ithalatçının kendilerine beyan ettiği ithalat bedeli ile mükellefin yevmiye kayıtlarında gösterilen alış bedelini, ya da Telekomünikasyon Kurumuna beyan ettiği alış bedelini karşılaştırarak kaçakçılık yapıp yapılmadığını tespit etmeye çalışmaktadır. Yahut mal gümrükten ithal edildikten çok sonra vergi idaresi çeşitli şekillerde kaçakçılık yapıldığını tespit ederek gümrüğe eksik alınan KDV ve ÖTV için bilgi vermekte ancak çoğu zaman geç kalınmakta kaçakçılıkta mücadelede etkili olunamamaktadır.

İthalde gerçekleşen kaçakla etkin mücadele için Gümrük İdaresi ve Gelir **İdaresi'nin** yanında ithal konusu eşyaya göre ilgili sektörel kuruluş (cep telefonunda Telekomünikasyon Kurumu...vs gibi) ve Dış Ticaret Müsteşarlığının ortaklaşa çalışmasının daha faydalı olacağına şüphe yoktur. Bununla beraber ilgili kuruluşlar arasında bilgisayar otomasyon sistemleri aracılığıyla süratle bilgi akışı gerçekleştirilmelidir. Bilindiği üzere; dış ticaret işlemlerinin özelliği nedeniyle ithalat işlemlerinde genelde bankaların aracı kılındığı özel ödeme şekilleri tercih edilmektedir. Nakit hareketi genelde bankacılık sistemi üzerinden yapılmaktadır. Bu nedenle, bankalardan ilgili idarelere ithalata ilişkin bilgilerin düzenli olarak verilmesi sağlanmalıdır.

VI- SONUÇ:

2006 takvim yılında toplanan vergilerin %18,6'sının ithalde alınan KDV'den oluştuğu ve meclis araştırma komisyonu raporuna göre son 2,5 yılda sadece akaryakıt kaçakçılığı nedeniyle yaklaşık 20 milyar dolar vergi kayıp ve kaçağı oluştuğu dikkate alındığında ülkemiz için ciddi boyutlara ulaşmış olan ithalde kaçakçılıkla mücadele etmek

İçin de artık daha ciddi çaba sarf edilmesi gerektiği aşıkardır. Bu nedenle konuyla ilgili kamu idarelerinin(Gümrük idaresi, Gelir **İdaresi**, Dış Ticaret Müsteşarlığı) birlikte ve koordineli bir şekilde konuyu bir bütün olarak değerlendirmeleri gerekmektedir. Ayrıca ithal edilen eşyaya göre sektörle ilgili kamu yahut meslek kuruluşlarından da gerektiğinde faydanılması, ilgili kuruluşlar arasında bilgisayar otomasyon

sistemleri aracılığıyla süratle bilgi akışı gerçekleştirilmesi, kaçakçılıkla **mücadelede** yarar sağlayacaktır. Bilindiği üzere, dış ticaret işlemlerinin özelliği nedeniyle ithalat işlemlerinde genelde bankaların aracı kılındığı özel ödeme şekilleri tercih edilmektedir. Bu nedenle, bankalardan ilgili idarelere ithalata ilişkin bilgilerin düzenli olarak verilmesi sağlanmalıdır.